

Mas tednik

Koroška

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 10

V Celovcu, dne 7. marca 1951

Cena 55 grošev

Moške srajce
(Zephir) od S 48,—
Otroške nogavice od
S 4.50
Damsko spodnje perilo od
S 29.50
v največji izbiri
Grüner
Celovec-Klagenfurt, Burggasse

Taka so dejstva

V zadnji številki našega lista smo objavili določbe, kakor so predvidene v državni pogodbi za Avstrijo glede Slovencev in Hrvatov.

Med drugim govori točka druga teh določb o pravici Slovencev in Hrvatov do osnovnega pouka v materinščini in o odgovarjajočem številu srednjih šol. Če pa imajo Slovenci in Hrvati take pravice, potem ima država temu odgovarjajoče dolžnosti, ima torej dolžnost, da za tak pouk ustvari vse potrebne predpogoje.

Ze osemdeset let se država oziroma dežela izmikata tej svoji dolžnosti. Ponovno smo v našem listu že pisali, da so tozadevne vloge občin, šolskih svetov, staršev, slovenskih duhovnikov kot veroučiteljev in tudi celovškega knezoškofa dr. Valentina Wieryja, ki je tudi sam poleg nemščine obvladal slovenski jezik in se ga tudi posluževal, romale v koš. Ali pa so vloge dolga leta čakale na rešitev, ki je potem vedno izpadla proti volji in želji vlagateljev. Če pa presojamo te vloge po vsebini, moramo ugotoviti, da sličijo v bistvu današnjim vlogam, kar zopet dokazuje, da skozi stoletje krši oblast naravne in pravne pravice prizadetih Slovencev.

Imenovana točka druga v osnutku državne pogodbe za Avstrijo ne izpoveduje novega dejstva, marveč potrjuje v bistvu to, kar vsebuje tudi že sedaj veljavna ustava. Moramo torej ugotoviti pomanjkljivost nekje drugod. Državi sami manjka tiste potrebne moralne in tudi naravne notranje moči, da bi predpise izvajala in da je pri danih razmerah potrebna ustanova, ki bi to vršila. Vse določbe ostanejo le košček papirja, dokler niso zadobile primerne življenjske oblike. V tem pogledu pa pogrešamo tudi v državni pogodbi podrobnejših določil. Kdo bo vse, kar državna pogodba predvideva, izvajal? Ravnanje z dosedanjimi določbami in predvsem ravnanje z odredbo o dvojezični šoli jasno dokazuje, da manjka tista institucija, ki bi to izvajala.

Ob tem spoznanju je Narodni svet koroških Slovencev decembra 1949 vložil pri zvezni vladi predlog o ustanovitvi osrednjega referata pri zvezni vladi, ki bi imel nalogo, da skrbi za izvajanje ustavnih določb, ki govorijo v prid narodnostnih skupin. Zvezna vlada je poverila nalogo ustanoviti take referate v okviru deželne vlade deželi in ta pa je zopet odvrnila vso odgovornost na zvezno vlado, češ v vseh manjšinskih vprašanjih je pristojna izključno zvezna vlada na Dunaju.

Dejstvo, da sta tako zvezna kakor tudi deželna vlada odklonili pristojnost v teh vprašanjih, je prisililo pokojnega državnega predsednika dr. Rennerja, da je po ugotovitvi tega nemogočega državno-političnega stanja odredil, da se je treba resno posvetiti temu vprašanju in tudi pripraviti tak referat, ki bi imel točno določen delokrog.

V krogih deželne vlade v Celovcu so pričeli pripravljati in izdelovati tak osnutek in gospod deželni glavar Wendenig je v svojem pismu z dne 27. novembra 1950 pozval tudi Narodni svet koroških Slovencev, da s svoje strani predloži osnutek.

Narodni svet koroških Slovencev je tak predlog izdelal po posvetovanju s strokovnjakom za ustavne zadeve in dobrim poznavalcem avstrijske ustave in ga predložil 22. decembra 1950 g. deželnemu glavarju. V vsem predlogu

(Nadaljevanje na 2. strani)

Priprave za posvet štirih

V ponedeljek popoldne so se pričeli v Parizu razgovori med namestniki zunanjih ministrov Vel. Britanije, Združenih držav, Francije in Sovjetske zveze zaradi izdelave sporeda za nameravano posvetovanje zunanjih ministrov omenjenih štirih velesil.

Zastopniki zunanjih ministrov so: dr. Philipp Jessup (Združene države), Ernest Davies (Velika Britanija), Alexander Parodi (Francija) in Andrej Gromiko (Sovjetska zveza).

Ob začetku posvetovanja je predložil načrt za spored konference najpreje sovjetski zastopnik. Ta predlog vsebuje v glavnem sklepe konference v Potsdamu o razorožitvi Nemčije in o preprečenju ponovne oborožitve Nemčije. Nadalje vsebuje sovjetski predlog znižanje vojnih sil Združenih držav, Velike Britanije in Francije, kar bi vplivalo ugodno na pomirjenje v Evropi. Kot tretjo točko vsebuje sovjetski predlog mirovno pogodbo z Nemčijo ter umik vseh zasedbenih čet iz Nemčije.

Za zapadne tri velesile je predložil

spored dnevnega reda posvetovanj štirih zunanjih ministrov britanski zastopnik Davies. Ta predlog vsebuje štiri točke:

1. Proučitev razlogov, ki so povzročili sedanjo zaostritev razmer in odnosov med zapadnimi zavezniki in Sovjetsko zvezo.
2. Ugotovitev stanja oborožitve Sovjetske zveze in njej podložnih držav.
3. Avstrijska državna pogodba.
4. Mirovna pogodba z Nemčijo.

Zlasti je presenetilo, da sovjetski predlog ne vsebuje avstrijske državne pogodbe. Splošno smatrajo, da Sovjetska zveza ne bo pristala na razpravo o avstrijski državni pogodbi, dokler ne bodo obravnavali drugih, po njenem mišljenju važnejših vprašanj. — Prevladuje pa v političnih krogih prepričanje, da bi bilo mogoče najti sporazum v predlogu dnevnega reda na podlagi obeh predlogov.

Sedanje pripravljano posvetovanje v Parizu bo trajalo verjetno deset do štirinajst dni.

Francoska vladna kriza

Ko je prejšnji teden zaradi nezaupnice v poslanski zbornici odstopila francoska vlada pod predsedstvom René Plevna, je poveril predsednik francoske republike, Vincent Auriol, najpreje sestavo nove vlade predsedniku katoliške ljudske stranke, Georgeru Bideault-u. Ta pa je že kmalu uvidel, da ne bo mogel sestaviti vlade, nakar je bila sestava vlade poverjena bivše-

mu ministrskemu predsedniku Henriju Queuille-u.

Pa tudi njemu se sestava vlade ni posrečila in predsednik republike je poveril s sestavo vlade glavnega tajnika francoske socialistične stranke, Guy-a Mollet-a. Temu se bo verjetno posrečilo, da sestavi novo vlado s sodelovanjem vseh francoskih nekomunističnih strank.

Predsedniške volitve

Za predsedniške volitve dne 6. maja so glavne tri avstrijske stranke že določile svoje kandidate. — Kandidat avstrijske ljudske stranke (ÖVP) je gornjeavstrijski deželni glavar dr. Heinrich Gleißner, kandidat socialistič-

ne stranke (SPÖ) je dunajski župan Theodor Körner in kandidat levičarskega bloka je Gottlieb Fiala. — Ni še gotovo, ali bo Zveza neodvisnih (VdU) določila tudi svojega kandidata ali pa bo svetovala svojim pristašem, naj volijo enega od gornjih treh kandidatov.

Peta internacionala

Prejšnji četrtek so se zbrali v Londonu zastopniki socialističnih strank iz 33 držav; zastopana je bila tudi avstrijska socialistična stranka. Zveza vseh socialističnih strank na svetu ima naziv „COMISCO“ in bo naslednje zborovanje začetkom meseca junija v Frankfurtu v Nemčiji. „COMISCO“ se namerava preosnovati v 5. socialistično internacionalo, ki naj bi nadomestila 2. internacionalo. Ta je obstajala od leta 1889 do 1939 kot zveza vseh socialističnih strank. — Tretja internacionala je leninistično-stalinistična, četrta je trockistična.

Na zborovanju v Londonu so med drugim sklenili: Socialistične stranke protestirajo proti pomilostitvi nacional-socialističnih vojnih zločincev v Nemčiji in posebej proti pomilostitvi Kruppa. Protestirajo nadalje proti sprejemu Francove Španije v Zvezo atlantskih držav. — Izražajo vzajemnost z grško socialistično stranko in protestirajo proti preganjanju grških socialistov, kakor tudi proti preganjanju socialistov v Argentini pod režimom diktatorja Perona. Nadalje so sklenili, da sprejmejo indijsko socialistično stran-

ko kot članico nove socialistične internacionalne.

Zanimiv je tudi sklep, ki opredeljuje stališče nove internacionalne do jugoslovanske komunistične stranke. Ta stranka sicer ni bila še sprejeta v novo internacionalo, vendar pa je bilo odobreno, da more vsaka socialistična stranka sama stopiti v čim ožje stike z jugoslovansko komunistično stranko. Tako bi se KP Jugoslavije polagoma spremenila v socialistično stranko Jugoslavije.

Bevin ostane zunanji minister

Britanski zunanji minister Ernest Bevin se je vrnil z večmesečnega bolezenskega dopusta v London in je te dni prevzel spet posle v zunanjem ministrstvu, ki jih je vodil medtem Her. Morrison. — Zunanji minister Bevin je pri tem izjavil, da so brez podlage vse govornice o tem, da bi zaradi slabega zdravja odločil posle zunanjega ministra. S tem so postala brezpredmetna tudi do nadaljnjega vsa predvidevanja, kdo bi mogel namesto Bevina prevzeti posle britanskega zunanjega ministra.

KRATKE VESTI

Na Češkoslovaškem so zopet uvedli nakaznice za moko in kruh. V odredbi je predvideno, da ljudski odbori lahko „lenuhom“ odtegnejo take nakaznice. Po zvišani ceni bo mogoče kupovati živila tudi brez nakaznic.

Tudi Madžarska je zopet uvedla racioniranje sladkorja in moke ter maščobe in mila.

Na Koroškem in Štajerskem so se v zadnjih tednih vršili razni špionažni procesi. Aretirani britanski in avstrijski državljani so menda vohunili za Češkoslovaško.

Avstrijska javnost in parlament se zopet pečata z nekim škandalom v podržavljeni industriji, kjer so se menda zgubili milijoni šilingov. Obe vladni stranki si medsebojno očitata nerednosti in po vsej verjetnosti raziskovalne komisije ne bodo spravile vseh poneverb na dan.

Tudi v Zapadni Nemčiji bodo — do sedaj tega tam še niso poznali — poskusili poseben sporazum o mezdah in cenah. Z vladno odredbo bodo zvišane cene raznim predmetom in potrebščinam, da bodo cene odgovarjale svetovnemu trgu. Ob enem pa bodo povišali tudi plače. V Avstriji smo že štirikrat poskusili s takimi pakti. Sedaj pa zopet stalno cene rastejo in so tudi delavcem v težki industriji priznali povišanje plač za 10%.

Maršal Tito je zopet naglasil, da se bo brez vseh težav mogel upreti morebitnemu napadu s strani sosedov Jugoslavije.

V Indiji trpi 120 milijonov ljudi hudo lakoto. Lastna žetev je v stanu prehraniti samo do 40% ljudstva. Šest milijonov ton pšenice manjka, le za štiri milijone ton je mogla država v trgovskih pogodbah poskrbeti. 220 ladij bo to pšenico spravilo iz Amerike v Indijo.

Na Ziljici pri Podklostru bodo letošnjo pomlad pričeli proizvajati žvepleno kislino. Letna proizvodnja bo znašala 16.000 ton.

Za prvo koroško deželno razstavo, ki bo od 9. do 19. avgusta v Celovcu, je ministrstvo za trgovino določilo tudi državna odlikovanja.

Tito — tudi zunanji minister

Iz Beograda poročajo, da je odšel jugoslovanski minister za zunanje zadeve, Edvard Kardelj v Slovenijo in da je za ta čas (menda nekaj tednov) odložil posle zunanjega ministra, ki jih je prevzel predsednik jugoslovanske vlade maršal Tito. Vzroka te spremembe poročila iz Beograda še ne omenjajo.

Pred 38. vzporednikom

Na srednjem delu korejskega bojišča so edince ameriške sedme divizije prodrele komunistično bojno črto in napredujejo proti severu; od 38. vzporednika so oddaljene te edince Združenih narodov še okrog 40 km.

Tudi na desnem krilu korejskega bojišča so edince Združenih narodov (predvsem grški vojaki) delno napredovale proti severu.

Novo vodstvo ÖVP

Na zborovanju avstrijske ljudske stranke (ÖVP) v Salzburgu je bilo izvoljeno novo vodstvo stranke; izvoljeno je bilo v glavnem dosedanje vodstvo. Načelnik stranke je zvezni kancler dr. ing. Leopold Figl, glavni tajnik je prosvetni minister dr. Hurdes, njegov namestnik pa direktor Scheidl. — Državni podtajnik Graf je glavni referent za organizacijska in propagandna vprašanja.

Politični teden

„Ali pride do vojne ali ne pride do vojne?“ — to je vprašanje, ki leži že več let nad Evropo kakor Damoklejev meč in je tudi danes še vedno zelo na dnevnem redu. Ali bomo morali doživeti poplavo iz vzhoda ali bodo na nas padale atomske bombe?

Navadili smo se že nekako na večno nevarnost, ki hvala Bogu ni prišla v svoji grozeči obliki in upanje, da bo sploh izostala, ni ugasnilo.

Nikjer, v nobenem taboru in v nobeni stranki ne more iti vse tako po želji kot bi dirigenti hoteli imeti. Nehote mora človek, ki opazuje boj med Vzhodom in Zapadom, pomisliti na nepredvidene stvari, ki so ali posledica slabega organizma ali pa preneglih „političnih kur“. Najbrž bo kar oboje vredno zelo resno vzeti v poštev.

Odkar vemo za afero Clementis, so se ji pridružile tudi druge zadeve, ki imajo mogoče neko sorodnost z vsem tem. Na Koreji „ni bilo zadnji teden nič novega“... Saj bi nas tudi po vsem tem, kar smo že od tam doživeli, že res nič več kaj ne presenetilo... Pet milijonov Mao-Tse-Tungovih vojakov očitno ne namerava na Koreji izvesti „vojni valjar“, ki bi UNO — ameriške čete pognal v morje. Dobljena bitka na Koreji še ni nobena zmaga, temveč kvečjemu začetek vesoljne bitke.

Amerikanci, nekoliko bolj podučeni o načinu nasprotnikovega bojevanja, pridobivajo na prostoru, toda 38. vzporednik še niso prekorčili. Zdaj je postal tudi legendarni MacArthur previdnejši in je že kar vnaprej povedal, da brez Trumanovega povelja ne bo šel čez to usodno črto. Južnokorejski Sygman Ree je postal zelo molčeč in je zadovoljen, da zamore v varstvu ameriških čet še imeti neko svojo vlado. Kri na Koreji pa prelivajo seveda predvsem Korejci in pa Amerikanci v imenu UNO. Kitajski „prostovoljci“ se tam pač „prostovoljno“ udeležujejo.

Po vseh zadnjih dogodkih je pa po vsej pravici mogoče reči, da je korejska pustolovščina zgolj majhen odraz načina borbe med Vzhodom in Zapadom. Ta borba se ne bo odločila na Koreji, ima pa čudno sorodnost s pristankom Sovjetske zveze na sestanek štirih velesil 5. marca v Parizu.

In če bi pogledali čez plot k sosedom — politiki govore o „železni zavesi“ — potem je Clementis tisti, ki bi pritegnil našo pozornost.

V KOLIKO SE MORE SSSR ZANEŠTI NA SVOJE SATELITNE DRŽAVE?

„Vojna in mir“ — to je sloviti roman ruskega pisatelja Tolstoj... Ideje tega velikega predstavnika ruskega naroda pa nimajo prav nič skupnega z morečim vprašanjem z istima dvema besedama. Danes je na Vzhodu cilj drugi in sta tako vojna kot mir le sredstvo za doseg tega cilja.

Revolucija požre svoje otroke in pomagače... Vsak ve, da pri tem mislimo Clementisa... Češkoslovaški zunanji minister, naslednik Jana Masaryka, ki je v dnevih notranje revolucije in prevzema državne oblasti po komunistični stranki bil novi zunanji minister. Takrat so ga emigrantski politiki imenovali „izdajalca“ in morda so imeli prav, kajti Clementis ni imel tistega, za državnika potrebnega čuta, ki bi mu povedal, da bo kmalu postal „izdajalec svojega lastnega izdajstva“.

In zdaj se smemo povrniti na dejstva kot taka. Po dolgih dnevih ugibanja in pretresovanja je danes mogoče izvedeti, da je Clementis nekje na Češkoslovaškem zaprt, da je bil nameraval pobegniti, da je bil voditelj široko razpredene zarote proti KP-SSSR režimu na Češkoslovaškem in da bo v kratkem delil usodo madžarskega Rajka in bolgarskega Kostova. Obtožnica, katero je v ostalem že napovedal predsednik Gottwald, pravi, da je Clementis, „hotel državo prodati kapitalizmu in da je sodeloval s taborom imperialistov“.

Ministrski predsednik Zapotocky ga obtožuje, da je hotel v sporazumu s Titom razdeliti Češkoslovaško republiko in ustanoviti samostojno Slovaško.

Nadalje, da je bil član francoske obveščevalne službe (ko so Nemci zasedli Češkoslovaško) itd. Dejstvo je, da je češki KP v sodelovanju z NKVD uspelo potolči močno opozicijo v okviru lastne stranke in številni procesi, ki bodo sledili, bodo tudi pokazali, s kakšnimi notranjimi krizami se mora boriti Sovjetom poslušna KP-struja v satelitnih državah. Zadnjikrat smo omenili „titus bacilus“ v Italiji, danes javljamo o istem v naročju SSSR — najnaprednejši slovanski državi — Češkoslovaški.

Seveda je za to priliko tudi jugoslovanski diktator maršal Tito povedal prav tako svoje mnenje. Meni, da more sedaj Jugoslavija brez posebnih težav zavrniti vsak napad sosednjih kominformističnih držav. Ta napad pa ne grozi. Lahko pride čas, ko bo maršal Tito moral prositi za orožje na Zapadu.

Tudi ta izjava pojasnjuje trenutno stanje med Vzhodom in Zapadom, kjer maršal Tito ne igra najbolj nepomembne vloge.

5. MARCA V PARIZU

so se sestali zastopniki Sovjetske zveze in treh zapadnih velesil. V glavnem gre za vprašanja Evrope. O praktičnem uspehu je nadvse pametno zelo podvomiti, sovjetski pristane na ta pogajanja pa pomeni, da ameriška vrata, ki so jih posredovalne sile kot Velika Britanija in Francija skušale obdržati čim bolj odprta, le niso ostala brez pomena.

SO TO PRIPRAVE NA VOJNO?

Verjetno ne. Na vsak način pa je racioniranje živil na Madžarskem povzročilo močan odmev na Zapadu. Kam gre žito, kam gre mast bogate Puste? Ali gre v silose kot zaloga za bodoče dogodke ali roma v ruske silose, kar je navsezadnje skoraj bolj verjetno?

V EVROPI JE BILO NEKAJ PARLAMENTARNIH KRIZ

Francoz Pleven je priredil novi vo-

livni zakon, katerega pa njegovi poslanci niso preveč marali. Francozi so prav, kar se demokratičnih ustanov tiče, nadvse tankočutni in v takih slučajih tudi strankarska disciplina ne zaleže več. Predlog je bil odbit in Francija išče sedaj novo vlado.

Prvikrat po svojem obstoju je tudi italijanska demo-krščanska vlada doživela v parlamentu poraz. Zanimivo je predvsem to, da je prišlo do nezaupnice radi nesoglasij v lastnem taboru. Demo-krščanska stranka je odnesla pomembno volivno zmago proti Togliatti-Nennijevemu levemu bloku in razpolaga z absolutno večino v skupščini. Seveda pa tako velika stranka sestoji iz mnogih skupin, ki so si v gospodarskih vprašanjih zelo različne, družijo jih pa enotna linija proti komunizmu. Tako n. pr. desno liberalno krilo očita De Gasperiju, da je preveč „brezobzirno“ izvedel agrarno reformo. Nepristranski opazovalec bo pa verjetno zastopal stališče, da je prav ta De Gasperijeva poteza bistveno doprinesla k zastoju komunistične propagande v Italiji.

Poleg vsega je zanimivo tudi to: čim je nevarnost komunizma manjša, tem bolj se meščanski tabor cepi. Kriza v Italiji pa nima nobenega globjega pomena in modri De Gasperi bo samo za eno izkušnjo še modrejši...

ALI BO BEVIN OSTAL?

Njegova bolezen daje povoda raznim govoricam, češ, da ga bo nasledil mlajši in gibčnejši zunanji minister. Pri angleških prilikah pač ne gre tako temperamnetno vsaka stvar kot pri Francozih. Če ne bo Bevin, bo pa mogoče Bevan... smer britanske politike se ne bo radi osebe spremenila.

Golobčkov-nosilec oljnih vejic ne manjka in bog Mars, katerega mi kristjani pač ne moremo ceniti, — si bo dvakrat moral premisliti, predno bo pričel svoje pogubonosno delo.

Sveti oče Pij XII.

V petek, dne 2. marca, je praznoval ves katoliški svet 75. rojstni dan poveljarja katoliške Cerkve. Isti dan je preteklo tudi dvanajst let, odkar je bil papež Pij XII. izvoljen za naslednika sv. Petra. Kot „Pastor Angelicus — angelski pastir“, kakor je v vrsti papežev označen sedanji papež, je istočasno tudi zastopnik edine sile na svetu, ki v svojih načelih ne popusti in ki v vsem, tudi v politiki, zagovarja načelo „Mir v pravičnosti in po pravičnosti vsem“.

Preteklo nedeljo so v vseh katoliških cerkvah na svetu proslavili jubilej svetega očeta, papeža Pija XII., ki naj bi ga Bog ohranil še dolgo vrsto let v delu za sv. Cerkev.

V zvezi s tem je primerno, da se spomnimo šest temeljnih človeških pravic, ki jih je papež našteval pred leti v svojem božičnem nagovoru in

ki naj bi bile temelj ureditve človeške družbe.

Te pravice so:

1. Človek ima pravico do razvoja svojega telesnega, duševnega in npravstvenega življenja.
2. Človek ima pravico do zasebnega in javnega bogočastja, vključno dobrodelnega verskega udeleževanja.
3. Človek ima pravico do zakona in do zakonu odgovarjajočega zakonskega in hišnega občestva (skupnosti).
4. Človek ima pravico do dela kot do sredstva, da se ohrani družinsko življenje.
5. Človek ima pravico do svobodne izvolitve poklica, tudi kar zadeva duhovniški in redovniški poklic.
6. Človek ima pravico do uporabe materialnih dobrin v zavesti socialnih dolžnosti in omejitev.

Ameriški predsednik - največ 10 let

Leta 1947. je republikanska večina ameriškega kongresa izglasovala spremembe ameriške ustave, po kateri lahko izvolijo za zveznega predsednika istega kandidata samo dvakrat. Ta sprememba ustave predvideva tudi, da v primeru smrti izvoljenega predsednika pred potekom njegove službene dobe, lahko izvolijo njegovega naslednika, ki ni bil več kot dve leti na predsedniškem mestu, še dvakrat za zveznega predsednika. V tem primeru bi trajala skupna predsednikova službena doba največ 10 let.

Vsaka sprememba ameriške ustave stopi v veljavo, ko jo izglasujejo parlamentari dveh tretjin vseh zveznih držav.

Ker je pred kratkim zvezna država Nevada kot 36. odobrila navedeno spremembo ustave Združenih držav, je ta sedaj postala zakon.

Sprememba ustave pa izjemoma predvideva, da lahko predsednik Truman ponovno kandidira za predsednika Združenih držav leta 1952 — če bi se za to odločil — kljub temu, da je že leta 1945 po Rooseveltovi smrti stopil na njegovo mesto kot predsednik Združenih držav.

Priznanje Španiji

Združene države so obnovile diplomatske zveze s Francovo Španijo. Novi ameriški poslanik v Španiji je Stanton Griffis, ki je bil preje ameriški poslanik na Poljskem.

V svojem nastopnem govoru je novi poslanik poudarjal zasluge Španije v boju proti komunizmu, istočasno pa tudi nujnost povezanosti in sodelovanja vseh protikomunističnih držav.

Taka sa dejstva

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni nitj ene zahteve, ki ne bi bila v skladu z avstrijsko ustavo ali pa bi nasprovala določbam predvidene državne pogodbe za Avstrijo.

Razen enega samega ustnega razgovora na pepelnico, g. deželni glavar do predloga še ni zavzel svojega stališča. Če pa bi morali druge dogodke, ki so medtem časom nastopili, tolmačiti kot odgovor, tedaj bi morali pač ugotoviti, da odklanja vlada pristojnost v manjšinskih vprašanjih, da vlada ni upoštevala nasvetov pokojnega državnega prezidenta Rennerja, ki je še na smrtni postelji opozarjal na važnost tega vprašanja. Slovenci pa bi bili v tem slučaju prisiljeni obrniti se na Zavezniški svet.

OROŽJE IZ ITALIJE V ALBANJO

V Milanu v Italiji so odkrili v nekem industrijskem podjetju veliko skladišče orožja. Skladišče je bilo v nekdanjem letalskem zavetišču. Med orožjem je bilo večje število strojnih pušk in strojnih samokresov. — Nadalje je policija ugotovila, da je bila že večja količina orožja pretihotapljenega v Albanijo. Policija je aretirala sedem oseb, med temi je tudi častnika italijanske vojske.

JUGOSLAVIJA ŠE POTREBUJE POMOČI

V ameriških krogih sodijo, da bo morala verjetno Jugoslavija zahtevati še nadaljnjo denarno pomoč v znesku nad 350 milijonov dolarjev, da bi mogla tako v prihodnjih treh letih rešiti svoja gospodarska vprašanja.

LJUDSKO ŠTETJE NA JAPONSKEM

Dne 1. oktobra lanskega leta so izvedli na Japonskem ljudsko štetje. Te dni so objavili rezultate tega štetja. — Po teh podatkih ima Japonska 83,200,000 prebivalcev. Glavno mesto japonskega cesarstva je Tokio, ki je imelo dne 1. oktobra lanskega leta 6,280,000 prebivalcev.

Zanimivo je japonsko javno mnenje glede zasedbenih ameriških čet. Pri glasovanju, ki ga je izvedel neki japonski časopis, se je izjavilo 77% japonskega prebivalstva za to, da ostanejo zasedbene čete na Japonskem tudi še po sklenitvi mirovne pogodbe.

NOVE ROMUNSKKE OSEBNE IZKAZNICE

Atenska radijska postaja je objavila, da so v Romuniji izdali nove osebne izkaznice, da bi ugotovili neke Besarabce in Bukovince, ki se niso prijavili sovjetski komisiji za povratnike. Drugi razlog, zakaj so izdali nove osebne izkaznice, je ta, da bi dali oblastem priliko, da odkrijejo in ujamejo tisoče sovjetskih vojaških beguncev, ki živijo v Romuniji in se skrivajo pod lažnimi imeni in z lažnimi osebnimi izkaznicami.

LAŽNI DUHOVNIKI

Lažni duhovniki, ki so jih izučili v Sovjetski zvezi, nastopajo — po nedavnem poročilu vaticanske radijske postaje — na Poljskem zlasti v mestih. Ti duhovniki se na zunaj obnašajo kot da bi bili pravi katoliški duhovniki, skrbno pa se izogibajo cerkva in pravih katoliških duhovnikov. Posebno so se izurili za zasebne družinske obiske, zlasti pri onih družinah, ki se jih ni dotaknil komunistični vpliv. Razen tega skušajo ovirati zbiranje pravih katoliških duhovnikov in širijo marksistične nazore med ljudi, ki niso dostopni za te ideje.

Vaticanska radijska postaja svari zlasti svoje romunske poslušalce pred takimi lažnimi duhovniki in pravi:

„Delo teh lažnih duhovnikov je zlasti v Romuniji in drugih sličnih državah nevarno, ker skušajo oblasti zmešati in zavajati ljudi, ki so v dobri veri.“

V Romuniji so ustanovili pri predsedništvu vlade protiverski oddelek, pravi vaticanski radio v svoji oddaji, s protiversko knjižnico s 70.000 knjigami, ki so jih poslali iz Sovjetske zveze.

Septana

NARAVNA PRAVICA

V zadnjem članku „Nemški škof o dolžnostih do lastnega naroda“ smo pokazali, kako tudi dobri, krščansko misleči Nemci občutijo in označujejo kot veliko zlo, če se kje njihovi mladinci zabranjuje naučiti se nemškega materinega jezika. Razumljivo, kajti to je kršitev naravne pravice. Naj bi vendar tudi že Nemci naš Slovence skušali razumeti, če se pritožujemo nad zatiranjem našega jezika.

Pri nas na Koroškem pa se to, kar se je zdaj godilo otrokom pregnanih ali interniranih „volksdeutscher-jev“ v Jugoslaviji, ni godilo samo nekaj let v izredno razburkanih vojnih ali povojnih časih, temveč je bil to ustaljen šolski sistem, ki je trajal dolgo dobo 75 let in traja — več ali manj prikrito — še naprej.

Začela se je ta nesrečna doba z uvedbo novega ljudsko-šolskega zakona, leta 1869. Ta postava, ki jo je sklenila in uvedla liberalna, nemško nacionalna vlada, je zapostavljala in kršila vzgojne pravice družine v verskem oziru. Prvi vzgojni činitelj je družina in država je samo poklicana k sodelovanju pri vzgoji mladine. Katoliške družine smejo in morajo zahtevati za svoje otroke versko šolo, v kateri vlada v vsem pouku verski duh. Te pravice katoliških družin nova šolska postava ni upoštevala. Zato je v vseh teh desetletjih, od 1869 do danes, prizadela katoliškemu nemškemu narodu v Avstriji v verskem oziru veliko škodo, ki se čuti v svojih posledicah šele sedaj (saj vendar naš knezoškof v letošnjem pastirskem pismu poudarja prav to žalostno dejstvo, ko pravi: „Da je pri nas danes toliko versko mlačnih ljudi, k temu je tudi pripomogla versko indiferentna — bezbrižna — šola.“)

Tedanji škof v Linzu, Rudigier, je ta škodljivi vpliv šole že vnaprej napovedal. Zelo ostro je obsodil poseganje državne oblasti v vzgojne in druge pravice staršev, govornik na katoliškem shodu dunajske nadškofije junija 1949, prof. Otto Mauer. Tudi sicer se je o teptanju pravic družine že veliko govorilo in pisalo.

Še večjo škodo pa je ta liberalna šolska postava povzročila nam koroškimi Slovincem, namreč v verskem in narodnem oziru. Kakor se postava pri Nemcih ni ozirala na versko življenje v krščanskih družinah, temveč je samovoljno vpeljala liberalno šolo, tako se pri nas Slovincih ni zmenila ne za

vero in ne za materini jezik šolo obiskujočih otrok. Vpeljala je takozvano utrakvistično šolo, v kateri ni bilo prostora za gojitev slovenskih kulturnih dobrin. Namen šole je bil otroka slovenskih staršev čimprej vpeljati popolnoma v nemški kulturni svet in ga tako odtujiti lastni družini in narodu.

Ob času, ko so pri nas vpeljali ta liberalni šolski sistem, je bilo na našem ozemlju nešteto slovenskih vernih družin. Ali bi se bile morale vse te odreči svoji naravni vzgojni pravici in se prilagoditi vsiljeni krivični šolski postavi? Ali ni bila državna oziroma deželna šolska oblast dolžna ravnati se po veri in jeziku družin. Na Koroškem je bilo takrat še mnogo čisto slovenskih vasi, ni bilo govora o jezikovno mešanem ozemlju, tu so prebivali Slovenci, ki se v svojem jeziku niso nikdar drugače nazivali kot pa Slovinci, razliko med Slovenci in „Vindišarji“ so šele potem v političnem boju rodili in iznašli. Za vse te verne slovenske družine, ki so tvorile in tvorijo slovenski narod na Koroškem, za njihove verske in kulturne potrebe liberalna deželna in državna oblast ni imela smi-

sla in srca. Odrekala jim je dosledno in vztrajno izobrazbo v krščanskem duhu in na podlagi materinega jezika.

Ni to slučajno, da liberalna, vladajoča gospoda ni hotela priznati pravic posameznih družin, dosledno tudi ni priznavala pravic velike narodne družine. Sa je narod res kakor velika družina, je živ organizem, živa celota, ki se brez slabih posledic za celo državo ne sme razdirati. Tega ne trdimo samo mi, temveč tudi zastopniki drugih narodov. To je prišlo do izraza na katoliškem mednarodnem tednu v Ženevi leta 1931; tam so to vprašanje obravnavali s stališča krščanske morale. Potrjujejo pa to mnenje tudi številne bridke izkušnje.

Tekom 75 letnega boja koroških Slovencev za njihove naravne pravice na šolskem polju je bilo javnosti dostikrat prikazano v raznih listih in v posebnih brošurah, koliko škode prizadeva ta vsiljeni šolski sistem vernim slovenskim družinam. V koliko družinah so se otroci odtujili staršem docela ali pa

deloma! Ponekod se je zasejalo v otroška srca zaničevanje ali celo strupeno sovrašтво do vere in jezika staršev. Koliko družin je bilo razkanih, koliko družinske sreče ubite, koliko nasprotstva se je zaneslo v družine in vasi, kako se je oviral naravni kulturni razvoj, oškodovalo versko življenje, ko je utihnila družinska molitev?!

Mladinci so vzeli veselje do slovenske knjige in časopisov. Neki sivolasi, spoštovani slovenski duhovnik je še lani z bridkostjo v srcu tožil, da je njegov brat v taki tujerodni šoli podivjal. Koliko težkoč so imeli fantje pri prestopu na srednje šole, tako se jim je oteževalo napredovanje v šoli. Nekaterim družinam se je prizadejala naravnost nepopravljiva škoda, kar se je posebno jasno pokazalo v hitlerjevski dobi in se vleče zlo verske mlačnosti, nevednosti, npravne nestalnosti še naprej.

Odpor proti novi šoli, ki se je na več krajih pojavil, je bil naraven, potreben odgovor na razkrajajoči vpliv šolskega sistema.

Svetogorska Mati božja

Vsled vojnih razmer na Goriškem so prenesli čudodelno Marijino podobo ob koncu svetovne vojne s Svete gore v Kostanjevico pri Gorici in pozneje v Gorico. Ko so pa hoteli prenesti podobo nazaj na Sveto goro, ki je po mirovni pogodbi med Italijo in Jugoslavijo na jugoslovanskem ozemlju, je podoba nenadoma izginila in so jo pozneje, močno pokvarjeno, našli v Rimu.

Sliko so izročili v varstvo samostanu slovenskih šolskih sester v Rimu in so jo s prispevki Slovencev v Italiji in na Tržaškem prenovili, pozneje pa so jo prenesli v stolnico v Gorico. V nedeljo, 14. januarja so prenesli svetogorsko Marijo na Kostanjevico (v Jugoslaviji), kjer so jo sprejele velike množice vernega ljudstva. Na trgu ob cerkvi je p. Otmar v krasnem govoru pozdravil Marijo, katero sta mu izročila prenašalca p. Tavčar in p. Tominc. Po slovesnem pozdravu so sliko odnesli v cerkev, ki je bila izredno okrašena z belimi nageljni in ciklamami.

Ze prejšnji večer je bila Kostanjevica bajno razsvetljena in okinčana. Ves dan in pozno v noč je ostalo v nedeljo ljudstvo pred čudodelno podobo Matere božje, ki jo bodo slovesno prenesli po veliki noči nazaj na Sveto goro.

Po vsem Koroškem poznane in visoko cenjene

PLANET-čevlji

dobite v največji izbiri v čevljarški trgovini v

Celovcu—Klagenfurt,
Karfreitstrasse 2

Naša pesem

Stara, kakor rod slovenski,
pesem naša je...
V njej nam svoje misli, želje,
narod izpove...

Pelje nas nazaj v čase
prejšnjih, prejšnjih dni...
nas spominja, da ostali
zvesti njej bi vsi...

Nam prepeva o mladosti,
iz otroških let...
Ona ve za vse mišljenje
fantov in deklet...

Z nami gre pod vaško lipo
in ven v božji svet,
nam opeva vinsko trto
ter spomladni cvet.

Vriška, žalostna postane:
„Hiša očina...“
Nežno, nežno nam zapoje:
„Rožic ne bom trgala...“

R. Vouk

Slovo od dneva

Se že mrači
in luč gori.
Veselnje vse
slovo od zemlje vzame
in žalost gre,
moči več nima zame.
Moli, moli,
človek ti!...

Z vrha gore
svetloba gre
in ptičice
prepevajo še dnevu,
Boga časte
cvetlice v tihem gaju...
Slavi, slavi
Boga ti! —

In noč temna
je že prišla.
Ker dan je preč,
oko objame spjanje,
ni petja več...
Dušo zibljejo sanje...
Spavaj, spavaj,
človek zdaj!...

Valentin Polanschegg

žlahtnega gospoda sreča, velika sreča.“

„Tako? In kakšna?“

„Imam za vas, žlahtni gospod, izobraženo gospodično, krasno kakor rožo, bogata je kakor grofica in dobra kakor angel.“

„Draga Trousilka, jaz se vendar ne morem ženiti,“ ji je Holoubek hitro segel v besedo in pri tem ga je obšla rdečica, da so mu ušesa še pod kapo rdela. Glavo je še bolj potegnili v zavirani ovrtnik suknje in preletela ga je misel: „Čuk, čuk, Souček, da bi ti kaj takega slišal, bi od veselja kozolce prevračal.“

Babnica pa se ni dala premotiti, narobe, kakor bi olja prilil, še bolj vneto je nadaljevala:

„Česar ni, to še lahko bo. Ni treba, da je takoj. Ljubi Bog naj varuje in pospeši zadevo. Leto, dve leti in več naj trpi znanje, da gre potem bolj na gotovo, da si stranko pozneje morda ne bosta očitati, da sta bili ukanjeni. In za dve leti? O, to boste, žlahtni gospod, prav gotovo vsaj graščinski uradnik v Lužankah ali pa oskrbnik v Rečici in gotovo ne pozabite na staro Trousilko, ki vam je osladila življenje.“

Holoubku se je posvetilo, da se babnica moti in ga očividno ima za gospodarskega adjunkta v Bučinah, ki je tudi pred kratkim prišel na tamkajšnje veleposestvo. — Nekje v gozdu je počil strel. Vrane so se v hipu dvignile, zletele višje, šoja se je splašila z vresečim škrtanjem in sraka je zaregljala. Holoubek je pozabil na starko in vso pazljivost obrnil v gozd. „Najbrž

je čuvaj ali gozdar izsledil kakšnega škodljivca, morda celo kuno, ki je plezala na drevo, zlezla v gnezdo, ali pa se potuhnila med gostimi vejami, toda bistro lovčevsko oko jo je tam izsledilo,“ je pomislil in si živo predstavil vso sliko.

Trousilka pa ni pozabila, pustila je svojo žrtev, da se je samo oddahnila, pa se je takoj zopet vrgla nanjo.

„Žlahtni gospod, ali hodite v cerkev?“

„Seveda hodim,“ se je smejal Holoubek in se z mislijo zopet vrnil k prejšnjemu razgovoru.

„Vsako nedeljo?“

„Da, vsako nedeljo!“

„Toda ste pa zelo pridni. Taki mladi gospodje so danes redki. Svet postaja vedno slabši. Kakor hitro kdo danes knjige le malo povoha, pa se že cerkve ogiblje. Kaj pa na praznik — na Tri kralje, mislim, tudi pridete?“

„Kako ne bi!“

„K rani ali pozni?“

„K pozni.“

„Kje pa stojite v cerkvi?“

„Kje drugje kot pri oltarju.“

„Pri oltarju?“ je osupnila babnica:

„Aha, že vem, v patronovi klopi, ki je sicer za grofovsko in uradnike. Tako, pazite, pri oltarju Marije Device bo klečalo dekle lepo kot cvet, rdečo pentljo bo imelo v —“

„Toda čemu mi to pripovedujete,“ je naglo zrasel Holoubek, „saj se vendar ne smem ženiti.“

„Pa zato ni treba, da je takoj ogenj v strehi. Za dovoljenje mi je najmanj-

ša skrb. Pot h gospodu ravnatelju se že najde, on pa doseže pri gospodu grofu dovoljenje in gorko mestece.“

„Stara se zapleta kakor muha čim dalje v tem gostejšo mrežo. Konec koncev spozna svojo zmoto in jo bo sram,“ je preudarjal Holoubek in se sam sramoval namesto Trousilke, kam se je zapletla. Da bi ji pomagal in jo privedel na drugo stvar, jo je vprašal: „Pustite to! Kaj pa je pri vas v Markovem novega?“

„Kaj naj bi bilo — nič, skoraj nič,“ je starka napenjala spomin, da bi se s čim zahvalila svoji izsledeni žrtvi: „Kmet Srna je padel s skednja in se potolkel, pri Korinku je nastal ogenj, pa so ga k sreči takoj pogasili, stari Runza je umrl in to bi bilo vse. Da res — toda, žlahtni gospod, to menda že veste, ko toliko daste na cerkev, da so nam vzeli starega kaplana in poslali novega — skoraj vsako leto jih takole zmenjajo.“

„Kako pa letos? Ste z zamenjavo zadovoljni?“ si Holoubek ni mogel kaj, da ne bi skušal hudiča.

„I, smo! Prav za prav je priden gospodek, razume se z ljudmi in otroki, le eno napako ima.“ —

Holoubka je zbudilo naravnost do srca, grlo se mu je stisnilo in komaj da je spravil iz ust vprašanje: „Kakšno pa?“

„Pridiga strašno dolgo, potem pa bere pri oltarju sveto mašo, čast njegovemu posvečenju, kakor splaščen čevljar. Plašč za njim kar frfota, ko se obrača. Še pol rožnega venca ne zmo-

lim, pa je že pri kraju. — No, glejte, smo že doma. Kako nama je čas hitro potekel. Torej na Tri kralje ne pozabite, žlahtni gospod; gotovo boste opazili — ostalo bo moja skrb.“

Prve markovske hiše so bile že pred njima. „Dobro, dobro,“ je še Holoubek zaklical, zavil na desno in skoraj skokoma pobegnil od Trousilke. Ona pa je hipec gledala za njim in modrovala: „Zgovoren ni, pa tudi radoveden ne. Drugi bi takoj hotel vedeti, kdo je, čigava je, kakšna je — toda kam ga pa nese?“

— Z roko si je zasenčila oslabele oči: videla je, kako njen spremljevalec zavija k župnijskemu vrtu, jemlje iz žepa ključek, ki se je v soncu zablješčal, kakor bi bil srebrn, videla je, kako so se odprla vrata in je Holoubek v njih izginil — zdajci pa se je v stari babji Trousilkini glavi posvetilo, kakor kadar se iskra ukreže iz jekla.

„Ježeš — Marija! — Za pet Krišče-vih ran,“ je kriknila in se zavrtela, kolena so se ji zašibila in brada se ji je tresla, da so šuštele brezzobe čeljusti.

„Ali vam je slabo Trousilka?“ je prihitela k njej mlada Houbova iz sosednje hiše, ko je slišala starko brez potrebe izgovarjati sveta imena in videla, kako se je zatočila.

„Za nič sem, dekle zlato, za nič,“ je šepetala starka.

„Morda vas je kdo uročil, z vami je šel naš novi gospod, on pa ima oči kakor žareča oglja, čudno da z njimi ne žge.“

(Dalje prihoduje)

REJA KLAVNIH TELET

V naših krajih in pri naših razmerah je in ostane živinoreja temelj našega kmečkega gospodarstva. Zaradi izrednih razmer se more sicer dogoditi, da je za nekaj časa živinoreja in zlasti govedoreja manj donosna kakor pa kaki drugi, v rednih razmerah manj pomemben del kmečkega gospodarstva. Saj se je v polpretekli dobi zgodilo, da je bil glavni dohodek kakega gospodarstva na primer v prodaji sadja in sadnih izdelkov, predvsem v prodaji žganja. Ker pa se kljub neurejenim gospodarskim razmeram na svetu in kljub velikim izdatkom za oboroževanje le polagoma bližamo rednim razmeram in ni verjetno, da bi v kmetijstvu spet prišli v vojne razmere, moramo gledati, da naše gospodarstvo tudi uredimo tako, da nam bo dajalo čim večje donose.

Razmeroma važen dohodek kmečkega gospodarstva je v prodaji telet. Saj nam ta prodaja pri razmeroma malih stroških prinaša precejšen dohodek. Vsak pa ve, da cena vsem teletom ni enaka in da mesar debela, dobro rejena, pitana teleta vedno raje kupuje in tudi plača za nje toliko višjo ceno, da se plača vsaj premišljavati o primerčnosti boljše krmiljenja telet za mesarja, torej klavnih telet.

Ali se izplača?

Splošno je znano, da nastane povprečno iz deset litrov mleka pri teletih en kilogram žive teže. Ker pa seveda za 1 kilogram žive teže telet mesar nikdar ne plača toliko kakor pa bi mogel dobiti živinorejec za 10 litrov mleka, — ako mleko seveda more dobro prodati, kar navadno ni težko —, bi bil sklep zelo enostaven: teleta se ne izplača rediti in pitati, klavna teleta je treba čimprej oddati mesarju, ker je škoda vsakega litra mleka, ki ga moramo dati teletu.

Vendar pa stvar ni tako enostavna. Saj se ne gre samo za to, da pri teletu s primernim krmiljenjem z mlekom dosežemo čim večji prirastek na teži, gre se tudi za to, da ono teže, ki jo je imelo teže pri rojstvu in ki sama na sebi nima nobene vrednosti, s primernim krmiljenjem spravimo do čim večje vrednosti. Ako pa vpoštevamo tudi to težo, dobi reja telet svojo rentabilnost. — Gotovo so zelo izkušeni živinorejci Švicarji, o katerih pa tudi vemo, da ne bodo delali in priporočali nekaj, kar se ne izplača. Vendar so ravno v Švici izračunali, da odgovarja vsak liter mleka, ki ga damo klavnim teletom, eni petini one vrednosti, ki jo dobimo za en kilogram žive teže teleta. Ako pa tako računamo, se nam pa pravilno krmiljenje klavnih telet z mlekom že izplača in sicer dobro izplača.

Ako beremo danes na primer v časopisih, da je cena klavnim teletom od sedem do devet šilingov za kilogram žive teže, ve vsak, da plačuje mesar teleta po kakovosti in da raje kupuje in da plača višjo ceno za res dobro rejena teleta kakor pa za navadna teleta. To ve vsak, da bi se pa vsak tudi potrudil vzrediti čim lepša in čim težja teleta, da bi tako dosegel čim večjo ceno, na to pa že ne misli vsak. Vendar pa se zaradi višje cene za dobro pitana teleta izplača malo več truda in se izplača dati teletu dnevno malo več mleka.

Komu prodajam?

Veliko pa je vredno pri tem, da kopec, to je mesar, živinorejca že pozna kot dobrega rejca, ki mu prodaja vedno dobro rejena teleta. Kakovost mesa more namreč ugotoviti mesar šele po zakolu teleta in se mora zato zanesti na rejca. Zato bo temu tudi navadno plačal mesar boljše ceno kakor pa rejcu, kjer je tele na zunaj mogoče tudi lepo, vendar pa ni pri njem še nikdar kupoval. Ako je torej mogoče, se je najboljši pri prodaji telet držati vedno istega, toda priznava dobrega mesarja, ki bo za dobro žival tudi vedno plačal višjo ceno.

Pri teletih ni namreč važno samo to, kako se tele kolje, koliko je torej mrt-

va teža v primeri z živo težo teleta. Važna je tudi barva mesa, ki naj bo čim bolj svetla. Tako barvo mesa pa daje samo hranjenje teleta izključno z mlekom. Vsak dodatek vsake druge krme v še tako mali količini vpliva na to, da dobi meso takoj rdečo barvo, kar seveda vpliva na ceno mesa.

Kakor moramo priporočati za plemenska teleta, da dobijo dodatek sena, da se čim več gibljejo na prostem in da so v svetlih ter zračnih hlevih, pa velja za klavna teleta nasprotno. Ta teleta ne smejo dobiti nobenega dodatka kake druge krme, zlasti pa ne sena; naj se nadalje čim manj gibljejo in tudi topli ter temni hlevi so za taka teleta priporočljivi.

Veliko boljše se pitajo in veliko hitreje pridobivajo tudi na teži teleta, ki so že ob rojstvu bolj okrogla, široka in mesnata. Pri slabotnih teletih bo tudi uspeh pitanja slab in dobiček le malenkosten. Vsa slabotna in bolehnata teleta zato poizkušajmo čimprej prodati, ker bi bilo res škoda vsakega litra mleka, ki ga dajemo tem teletom.

Kakšna hrana?

Splošno prevladuje mišljenje, da je klavna teleta bolje pustiti sesati kakor pa jih napajati. To pa ne drži, tudi z napajanjem moremo namreč vzrediti zelo lepa klavna teleta. Seveda moramo ravno tako tudi pri klavnih teletih, kakor pri teletih za plemo, skrbeti za čim večjo snago. Na vsak način je treba preprečiti, da bi teleta dobila drisko, ker to takoj poslabša kakovost klavne živali. Zato tudi dajemo tem teletom samo neposneto mleko, ker pos-

neto mleko takoj poslabša kakovost mesa, še bolj pa razni napoji iz moke, otrobov ali raznih tropin.

Ko so teleta stara tri tedne, dodajamo v mleko vsak dan približno po 1 dkg živinske soli, kar povzroča boljše prebavo in tudi izboljšuje kakovost mesa. Ravno tako je priporočljivo dati teletu po vsakem napajanju po en četrto litra čiste vode.

Večkrat dajejo teletu, ki je namenjeno za mesarja, po eno, dve ali tudi več svežih jajc na dan. Če pa povemo, da ima šele pet do šest jajc hranilno vrednost enega litra mleka in če primerjamo ceno teh jajc s ceno mleka, bomo videli, da je vsako jajce, ki ga damo teletu, čista potrata.

V glavnem bomo torej krmili klavna teleta ravno tako kakor tele, ki ga hočemo imeti za plemo, vendar s to razliko, da klavna teleta ne dobi prav nikakih dodatkov. Razen tega moremo — ako se to seveda izplača z višjo ceno za dobro kakovost teleta — klavnemu teletu v četrtem tednu zvišati količino mleka do one količine, ki jo more tele popiti.

Mesarji kupujejo teleta za zakol tem raje, čim težja so teleta, če imajo seveda zagotovilo, da so ta teleta dobivala samo čisto mleko in hodo zato imela belo meso. Ako je torej mogoče in ako se izplača, bomo poizkušali doseči pri klavnih teletih z napajanjem z neposnetim mlekom čim večjo težo, saj navadno plačajo mesarji najslabše ona teleta, ki ne dosežejo niti teže 60 kg. Za teleta nad to težo pa plačajo že boljše ceno.

GOSPODARSKE VESTI

POLJEDELSKI STROJI ZA GNOJENJE

Iz publikacije ameriškega kmetijskega ministrstva je razvidno, da naprava naraščajoča uporaba raznovrstnih gnojil v poljedelstvu za potrebno izdelovanje vedno večjega števila najrazličnejših strojev, od malih aparatov do posebnih traktorjev, tovornih avtomobilov in letal, opremljenih z napravami za škropljenje.

S pomočjo teh različnih naprav uporabljajo številne vrste gnojil v obliki plina, tekočin, kristalov, zrn in najfinjšega prahu. Često uporabljajo napravo za gnojenje skupno z drugimi poljedelskimi stroji, kot na primer z motornimi plugi ali sejalnimi stroji; z istočasnim dvojnimi delom dosežejo na ta način znaten prihranek na času, delu in stroških.

POVEČANJE SVETOVNE PROIZVODNJE HRANE

Po poročilih ameriškega kmetijskega ministrstva se večja svetovna proizvodnja hrane tudi v letu 1950/51.

Urad poudarja, da bo verjetno skupni pridelek važnih pridelkov v celoti za 2% večji od lanskega povprečja in za 4% večji od povprečja 1935-1939. Nadaljnji izgledi za povečanje proizvodnje bodo verjetno težji, kajti v zadnjih letih so proizvodnja hrane na raznih področjih sveta pospešili do najvišje mere.

Kljub temu pa bi lahko z izboljšano poljedelsko tehniko še povečali proizvodnjo.

Kljub povečanju proizvodnje hrane pa svetovne zaloge hrane še vedno niso dosegle one točke, da bi potrošni obrok hrane na osebo odgovarjal obroku pred vojno in to zaradi povečanja prebivalstva na svetu. V poročilu nadalje tudi poudarjajo, da se je kakovost hrane, ki se je med vojno poslabšala, sedaj spet zboljšala.

Zadnja poročila o možnih presežkih določenih živil so se stvarno izkazala za netočna. Poročilo tudi naglašja, da so se cene mnogim vrstam živil na svetovnih tržiščih dvignile.

V mnogih državah so posvetili izredno pažnjo izvozu in uvozu hrane v zvezi s pospeševanjem proizvodnje, pri-

pravo primernih zalog najvažnejših vrst hrane, nadzorstvom cen in razdelitvijo uporabnih zalog med državami, za podpiranje sedanjih vojaških in oborožitvenih načrtov.

O položaju hrane na svetu pravi poročilo takole:

„Za svet kot celoto cenijo, da bo proizvodnja vseh pomembnih žitaric, razen rži in koruze v letu 1950/51 večja, kot pa v preteklem letu. Pridelek riža v letu 1950/51 je največji po zadnji vojni in za 2% večji od povprečja 1949/50 in povprečij let pred vojno. Število živine se je povečalo v letu 1950 zaradi treh v splošnem ugodnih let za krmo in zalog hrane. Pridelek krompirja leta 1950/51 je za 175 milijonov hl večji od pridelka 1949/50 in za 105 milijonov hl večji od letnega povprečja pred vojno.“

USPEŠNO BARVANJE TKANIN

Mnoge gospodinje oklevajo, da bi barvale tkanine doma, ker se boje, da bi se poskus ne obnesel in da bi se na tkaninah poznali madeži in lise. Londonska tvrdka Mayborn Products Ltd., Dylon Works pa je prepričana, da je mogoče doseči izredno dobre uspehe, če je barva sveža in suha ter pravilno dozirana. Zato je izdelala vrsto visoko koncentriranih barv za domačo uporabo, katero prodaja v majhnih aluminijastih posodah. V teh svetlih, neprodušnih posodah, ki so že same po sebi prava mojstrovina, ostanejo barve sveže in suhe ter zavarovane pred vplivom sončnih žarkov v kakršnih koli podnebnih razmerah in kjer koli so skladiščene.

Barve so 36 različnih vrst in vključujejo štiri odtenke za barvanje nogavic. Primerne so za barvanje tkanin iz bombaža, svile, volne, platna, umetne svile in nylona.

Nedavno je ista tvrdka izdelala tudi šest posebnih barv za barvanje preprog. Barvo raztopijo v vedru vrele vode in v to raztopino pomakajo preprogo.

Med druge zanimive izdelke te vrste spadajo temeljne barve, ki jih izvažajo v zahodno Afriko. Uporabljajo jih za barvanje surovih vlaken in raznih trav ter raznih vrst lesa in usnja. V

Speciálna frgovina dežnih pliščev

V. TARMANN

Celovec - Klagenfurt Völkermarkter Straße 16

Popravljamo in izdelujemo po meri dežne plašče

prvem primeru jih raztopijo v vodi, v drugem pa v špirtu.

Omenjene vrste barv bodo razstavili na letošnjem britanskem industrijskem velesejmu, ki bo od 30. aprila do 11. maja v Earls Courtu in Olympiji v Londonu in v Castle Bronwichu v Birminghamu.

Okrasje,

nakit in jedilni pribor v trgovski hiši

Walter Gaggl
Beljak - Villach, Hauptplatz 11

OSEBNI DOHODEK V RAZNIH DRŽAVAH SVETA

Statistični urad Združenih narodov je objavil poročilo o osebnem dohodku v 70 raznih državah, ki obsegajo približno devet desetih celotnega prebivalstva sveta. Statistika ugotavlja — na podlagi podatkov leta 1949 — kot najvišji osebni dohodek dohodek posameznika v Združenih državah, ki je okoli 1453 dolarjev; ta dohodek je skoraj petkrat tako velik kot dohodek posameznika v Sovjetski zvezi, ki znaša samo 308 dolarjev na leto. Na tej lestvici je pred Sovjetsko zvezo še 21 drugih držav. Za Združenimi državami je najvišji osebni dohodek v sledečih državah, ki jih naštevamo po vrstnem redu velikosti dohodka: Avstralija, Kanada, Danska, Nova Zelandija, Švica, Švedska in Velika Britanija. Statistični urad OZN poudarja, da so podatki v poročilu samo začasni, ker je težko dobiti potrebne točne informacije in primerjave med valutami raznih posameznih dežel.

Najlepše darilo za Veliko noč
radio aparat iz trgovine
Otto Gaggl Beljak
(Zraven Parkhotela)

IZBOLJŠANA KAKOVOST SENA

V Združenih državah izvajajo pod vodstvom posebne devetčlanske komisije — v kateri so zastopniki državnih in zveznih upravnih organov in prizadete gospodarske skupine — obširen program za izboljšanje semenja in za zbiranje raznih vrst visokovrednega sena in krme. Komisija dela poskuse z raznimi vrstami semenja in zbira zaloge tistih vrst semenja, ki obeta največji uspeh. Glavni cilj programa je ustvariti v vseh večjih ameriških kmetijskih krajih omejeno število vrst visoko selekcioniranega sena in krme, s čim večjim donosom. V dveh letih izvajanja tega programa je uspelo pridelati pet vrst izpopolnjenega sena, med katerimi naj omenimo zlasti rdečo deteljo Kenland in zdravilna zelišča Ranger Buffalo ter Atlantic.

Nakup in prodaja harmonik in pihalnih glasbil (trubi) na obroke
Willi Gaggl
Beljak Villach, Bahnhofstr. 7

Keüschnigg-

SEMENA

že od 1879

PRILJUBLJENA,

PRIZNANO-ZANESLJIVA

CELOVEC-KLAGENFURT,

HEUPLATZ 6

Blago in perilo

poceni in dobro

V TRGOVSKI HIŠI

Hans Brunner

Celovec-Klagenfurt, Priesterhausgasse

Slavenske oddaje v radiu

- ČETRTEK, 8. marca:**
 14.30—14.45 Poročila — „Za gospodinjno“
 14.45—15.00 Sodobna vprašanja (Ch. Bowles: Temeljne svoboščine prave demokracije)
 18.30—18.55 Reberca in nje zgodovina (zvočna igra).
PETEK, 9. marca:
 14.30—15.00 Poročila — Komentarji.
SOBOTA, 10. marca:
 9.00—9.20 Za naše najmlajše
 9.20—9.30 Duhovni nagovor (Dr. I. Mikula).
NEDELJA, 11. marca:
 7.15—7.45 Duhovna obnova — Pester glasbeni spored.
PONEDELJEK, 12. marca:
 14.30—15.00 Poročila — „Po širnem svetu“.
TOREK, 13. marca:
 14.30—14.45 Poročila — „Zdravnik“.
 14.45—15.00 Glasba.
 18.30—18.45 Pouk slovenščine.
 18.45—18.55 Poglavlje iz domačega narodopisja (tovorjenje blaga).
SREDA, 14. marca:
 14.30—14.45 Poročila — „Za kmeta“.
 14.45—15.00 Pesmi in glasba.

Vse naše cenjene poslušalke in poslušalce, ter prijatelje naših oddaj bi radi opozorili na to, da bomo oddajali v nedeljo, dne 18. marca v času jutranje oddaje od

Hans Traningger

HOLZGROSSHANDEL

KLAGENFURT - Völkermarkter Straße 38
 Telefon Nr. 15-95

Finančna direkcija za Koroško v Celovcu
 Stev. V 41-IV-1951

RAZGLAS

o prepovedi pridelovanja tobaka v letu 1951
 Finančno ministrstvo je z odlokom z dne 10. februarja 1951 številka 10.289-14/1951 na podlagi § 9 odstavka 2 zakona o tobačnem monopolu in v zvezi s paragrafom 61 zakona o davku na tobak prepovedalo pridelovanje tobaka na vrtovih v letu 1951 na ozemlju vse države.

Razen tega na Koroškem tudi ni dovoljeno pridelovanje tobaka na njivah, ker je tako pridelovanje predvideno samo v zveznih deželah Dunaj, Nižja Avstrija, Gornja Avstrija, Gradišćanska in Stajerska. — Dolej je bilo s posebnim dovoljenjem tako pridelovanje omogočeno na površini 5 arov s 1500—2000 sadikami in več, pri čemer morajo pridelovalci seme dobiti od družbe „Austria“ za nakup in fermentacijo tobaka in ves pridelek oddati.

Vsako pridelovanje ali tudi oskrbovanje tobačnih rastlin, ki rastejo divje, je torej prepovedano v smislu § 9 zakona o tobačnem monopolu in je kaznivo v smislu zavednih določil istega zakona.

NOVI SMUČARSKI REKORDI

Na orjaški skakalnici v Oberstdorfu na Bavarskem je prejšnji petek bilo mednarodno tekmovanje v skokih, oziroma poletih. Pri tem je dosegel največjo dolžino poleta finski športnik Tauro Luuro. Dolžina njegovega poleta je bila 139 m, kar je nov svetovni rekord.

ZA SMEH

Iz šole

Ko je opoldne končal pouk in so se otroci pripravljali, da gredo domov, se prerine mala Lizika k učiteljici in jo poltiho vpraša: „Prosim, gospodična učiteljica, kaj smo se pa danes v šoli učili? Oče se doma namreč vsak dan za to zanima.“

Koroška zbornica za obrtno gospodarstvo ZAKLJUČNI VAJENISKI IZPITI SPOMLADI 1951

Vsi vajenci v industriji, trgovini in gostinskih obratih, katerih po pogodbi določena doba konča do 30. junija 1951, se morajo prijaviti k vajeniškemu zaključnemu izpitu do najkasneje 15. marca 1951. — Predpisane prijavne obrazce dobijo pri vajeniškem referatu zbornice za obrtno gospodarstvo v Celovcu, Gabelsbergerstr. 19, pritličje, soba 3.

Tem prijavnim obrazcem je treba priložiti priloge, kakor je iz obrazca razvidno, prijave pa je oddati pri vajeniškem referatu trgovske zbornice.

Prijavam za izpit je treba priložiti tudi poročilo o delu.

Gledališče

Začetek predstav ob 20.00

- 8. III. »Der Kaufmann von Venedig — Beneški trgovec«, abonma C, izbirni abonma in prosta prodaja vstopnic.
- 9. III. »Clivia«, zaključna predstava za Delavsko zbornico.
- 10. III. »Die Landstreicher«, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.
- 11. III. »Der Kaufmann von Venedig — Beneški trgovec«, izbirni abonma, prosta prodaja vstopnic.

Prva ponudba za Veliko noč!

Spomlad. moške obleke od 286.—
 Kasha-hlače 135.50
 Sportni sakoi, Pepita 281.35
 Moški dežni plašči 91.—
 Srnjce od 59.—
 Modni plašči 499.—
 Ženske obleke 127.40
 Kostumi 150.—
 Bluze iz zephirja 39.—
 Naglavne rute 9.90
 Nogavice 9.90
 Deške obleke 65.—
 Deške hlače 22.20
 Dežne pelerine 25.10
 Dekliške obleke 25.—
 20.000 m pisanega blaga za obleke

DIETMAR WARMUTH & Co. • Beljak-Villach

en četrt na osem do tri četrt na osem voščila in plošče po željah. Kdor bi rad voščil kakemu svojemu znancu ali znanci ali bi si želel slišati kakšno pesem, naj sporoči to čimprej na Radio Celovec, Funkhaus, Oleandergasse 1. Voščilo samo brez plošče stane 10 S, s ploščo pa 20 S. — Torej ne pozabite: V nedeljo 18. marca pred praznikom sv. Jožefa, oddaja voščil in čestitk našim Jožefom in Jožicam.

Sprejemamo tudi voščila za velikonočne čestitke. Oddaja teh bo na ponedeljek 26. marca zjutraj. Pišite na naslov: Radio Celovec, Funkhaus, Oleandergasse 1.

Pred operacijo.
 K znanemu kigurgu je prišla nekega dne mlajša dama s precejšnjo

gnojno otekline nad kolenom. Po kratkem preiskovanju je vzel zdravnik operacijski nož in mlada dama zavpije vsa prestrašena:

„Počakajte, za božjo voljo, ali je treba rezati? Ali se bo rana videla, ko se zaceli?“

„To je popolnoma od vas odvisno,“ je odvrnil mirno kirurg in nadaljeval z operacijo.

VABILO!

Najvljudnejše Vas vabimo na DRUŽABNI PLES v restavraciji

„ZUR GLOCKE“

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse in na našo kokošjo pojedino. — Plesna glasba: Andy Pischelberger, Za obilen obisk se priporočata gostitelja F. in K. Feuchter.

HAAS & Co.
 Celovec, Klagenfurt
 Bahnhofstraße 5 — Tel. 22-41

trgovina električnih aparatov
 radijskih aparatov
 tehničnih novosti in inštalacij

Izorno kapljico ter dobra in poceni jedila vam nudi gostilna

„Zum stillen Zecher“
 (lastnica ANNA WIGOSCHNIG)
 CELOVEC - KLAGENFURT
 10.-Oktober Straße (pri kinu Pechtl)

MI VAM DAJEMO
JEDILNA OLJA
 v zameno za sončnice, bučne peške, lanena semena, mak, o'ričico, knopljo po najugodnejših pogojih

Westritschnig & Kulterer
 kmetijski pridelki, trgovina z mešanoblago
čevlji
 Celovec - Klagenfurt, Völkermarkter Straße 13
 Telefon 26-97

Cementno aono, heraklitih strešno lepenko
 štukaturno izolacijsko prevleko, cementne cevi in strešno opeko itd. dobavlja takoj

Franz Napotnig

trgovina z železnino in barvami
 Celovec-Klagenfurt Priesterhausgasse 24
 Telefon 34-47

PRODAJAMO
 moške obleke, čevlje, perilo, pohištvo, dvokolesa, šivalne stroje, štedilnike in ure zelo poceni!

trgovina s starinami
FUCHS
 Celovec-Klagenfurt, Salmstraße 4

Trgovina vseh električnih potrebščin
 Kupujte pri domačem obrtniku

HANS KREUTZ

Celovec, Kramergasse 11 Telefon 21-73
 RADIJSKI APARATI NA OBROKE

Behe - ČEVLJI
 Beljak-Villach, Widmannngasse 43

velika izbira raznih čevljarskih izdelkov

ITALIENERGASSE 17
 specialna izdelovalnica
 smučarskih čevljev in gojzarjev.

Kupujem kožo
 zajcev, lisic, kun, dihurjev itd. po najvišjih cenah, trgovina usnja

Hans Bon

Celovec - Klagenfurt, Osterwitzg. 4
 Tel. 46-84

Kjerkoli bodi **Schlepppe pivo** povsodi

Radio Schmidt

„Velika hiša malega človeka“

Radioaparati za vsakogar. Tovarniško novi 4 cevni Super od 526 S naprej. — Popolnoma prenovljeni aparati od 200 S dalje.

Najbolj moderna popravilnica.
 Zarnice za dom in preprodajo.

CELOVEC - KLAGENFURT
 Bahnhofstr. 22 — Tel. 29-48

Nakup in prodaja:

STAREGA ZELEZA
 UPORABNEGA ZELEZA
 KOVIN
 KOSTI
 STAREGA PAPIRJA
 CUNJ

G. FRICK

CELOVEC-KLAGENFURT,
 SALMSTRASSE 7 — Tel. 1486

Kavarna in slaščičarna

Navim Kosta

Celovec - Klagenfurt
 10.-Oktober Str. 20, Tel. 27-16

vabi na svojo izborni in poceni kavo ter najokusnejše slaščice.

Delavnice za vsa steklarska dela
 brušenje stekla, pleskanje stekla,
 steklene šipe za avtomobile
 Zrcala — ogledala

STEKLO IN PORCELAN

HANS BRAMMER

Celovec — Klagenfurt
 Lidmanskýgasse 41 — Tel. 50-39

Specialna Irgovina z leseno robo - rešča, pletene torbe, ščetke, melle, cokerle in kuhinjski predmeti
Sepp Korenjak
 Celovec-Klagenfurt, Benediktinerpl. 10

KINO

Celovec - Klagenfurt
 STADTTHEATER

Predstave ob 16. in 18. uri, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 9.—12. III. »Haus der Sehnsucht«
 Od 13.—15. III. »Totoglück«

PRECHTL
 Od 9.—15. III. »Es schlägt 15«

CARINTHIA LICHTSPIELE

Od 9.—15. III. »Opfergang«
 Dne 11. III. ob 10. in 14. uri pravljica predstava »Der Zauberfische«

PETERHOF
 Od 9.—12. III. »Konflikt«
 Dne 11. III. ob 10. in 14. uri pravljica predstava »Sneguljčica in 7 palčkov«
 Od 13.—15. III. »Vor uns liegt das Leben«

Beljak - Villach
 BAHNHOF LICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30; ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.

Od 9.—12. III. »Maria Antoniette«
 Od 13.—15. III. »Schrecken von Texas«

STADT-KINO
 Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
 Od 9.—12. III. »Wenn Männer schwindeln«
 Od 13.—15. III. »Ein Tag im Zirkus«

Elite Filmbühne
 Predstave ob 15.45, 18.15 in 20.15, ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.15, in 20.15.
 Od 9.—12. III. »Verhinderte Hochzeitsnacht«

Apollo Lichtspiele
 Predstave ob 10., 12., 14., 16., 18. in 20. uri.
 Od 9.—15. III. »Die Dritte von rechts«